

BEDIENAARS van de eredienst (de administratieve naam voor priesters in dienst van de parochie-pastoraal) bij ons krijgen in tegenstelling tot de meeste ons omringende landen een wedde van de staat. Hoe dat zo komt? Na de Franse Revolutie onderhandelde de Kerk met de nieuwe machthebbers over de teruggave van gebouwen, landerijen en andere goederen. Daaruit puurde ze voordien haar inkomsten. Die waren haar ontnomen, veelal publiek verkocht en dus niet zomaar terug te geven. Toch werd gezocht naar vormen van compensatie, zoals een overheidswedde voor priesters in parochie-dienst.

Bij de onafhankelijkheid nam België die regeling nagenoeg ongewijzigd over. België was toen nog een bijna uitsluitend katholiek land, zodat slechts een regeling diende getroffen met de Kerk. Blijkens een volkstelling van 1846 noemde 99,7 procent zich gelovig, daarvan waren 0,17 procent protestant of anglicaan, 0,03 procent jood en 0,05 gelovig zonder een bepaalde godsdienst aan te hangen. De rest noemde zich katholiek.

Begrijpelijk dus dat een kader kon uitgewerkt waarbij het hele grondgebied werd verkaveld in parochies, elk met een door de staat betaalde pastoor. Afhankelijk van de bevolkingsdichtheid konden daarbij nog één of meerdere onderpastoors komen. Tot op vandaag is dat kader voor de katholieke Kerk behouden, al is de situatie grondig veranderd. Parochies met een onderpastoor zijn uitzonderlijk, parochies zonder inwonende pastoor daarentegen helemaal niet. In het kader blijven dan vele plekken onbezet.

En er waren nog meer ingrijpende veranderingen. De verhoudingen tussen katholieken en andere religies en levensbeschouwingen zijn anders dan midden negentiende eeuw. Inmiddels zijn verschillende andere godsdiensten erkend en werd een regeling getroffen voor de bezoldiging van hun bedienaars. Recent kwamen daar de islam en de vrijzinnigheid bij, elk met hun eigen problematiek.

Lat gelijk?

Het statuut van de vrijzinnige consulenten wijkt behoorlijk af van dit van de bedienaars. Niet alleen is de wedde hoger, zij hebben ook geen vlakke loopbaan. Wel kunnen zij niet genieten van een woonstvergoeding zoals onze pastoors en er is evenmin casueel. Pastoors kunnen dan weer een cumulwedde ontvangen wanneer ze meerdere parochies bedienen, waardoor ze een goede 1.500 euro netto per maand verdienen, aan te vullen met casueel en woonstvergoeding. Priesters en parochieassistenten zonder cumulwedde en zonder woonstvergoeding moeten het stellen met minder dan 1.200 euro netto.

Artikel 181 van de grondwet garandeert de wedden en pensioenen van de bedienaren van de erediensten en de morele consulenten, en kreeg dooreen de

Pastors straks beter af dankzij werk minister Onkelinx' commissie van wijzen? © Hugo Maris

Loon naar werk

Een enquête van *Gazet van Antwerpen* bij de Vlaamse priesters leert dat de grote meerderheid tevreden is over de wedde die ze ontvangen, maar dat een extraatje welkom zou zijn. Voor de leken – parochieassistenten – met gezinslast is dat zeker zo. Of dat er in zit, hangt af van onderhandelingen met de overheid. Een commissie van wijzen formuleerde op vraag van minister Onkelinx daarvoor alvast concrete voorstellen.

Toon Osaer

Wedde van bedienaars van de eredienst doorgelicht

jaren vorm door tal van administratieve regelingen. Dat verklaart grotendeels het ingewikkelde en soms ondoorzichtige kluwen van regelingen en het verschil in bezoldiging, terwijl artikel 11 van de grondwet dan weer stelt dat er geen discriminatie mag zijn.

Om beter inzicht te verwerven en te zien hoe mogelijke discriminaties kunnen vermeden worden, beval minister Onkelinx in 2005 een commissie van wijzen voorstellen uit te werken. De resultaten zijn nu gebundeld in een lijvig rapport. Een paar weken terug kregen de betrokkenen het aanbod, samen met een reeks vragen waarop de minister tegen einde dit jaar antwoord verwacht.

Het rapport is behoorlijk technisch, zodat we de hulp inriepen van Patrick De Pooter. Deze jurist aan de Universiteit Antwerpen publiceerde een standaardwerk

over de rechtspositie van de erediensten en levensbeschouwingen. Hij prijst het rapport om zijn helderheid. „Het brengt op een overzichtelijke manier de verschillende statuten in kaart en vergelijkt ze met elkaar. De administratieve praktijk die gegroeid is wordt goed geschetst en het juridische kader geplaatst binnen het grondwettelijke kader. De uitgangspunten zijn helder geformuleerd.”

Toch vraagt hij aandacht voor enkele zaken. „Herhaaldelijk wekt men de indruk dat de overheid zich mag mengen in de organisatie van de erediensten vanwege het feit dat de overheid financieel ondersteunt. Dat moet volgens mij nader worden uitgeklaard. Kan de overheid bepalen hoe de vorming er moet uitzien? Hoe ver kan men daarin gaan?”

Hier speelt vooral de bezorgdheid voor de opleiding van de

imams. Al moeten we opletten niet te evolueren naar toestanden zoals onder keizer Jozef II, toen de seminaries door de overheid werden georganiseerd. De Pooter glimlacht bij de vergelijking en vervolgt onverstoord zijn analyse. Daarbij wijst hij op de herhaalde verwijzing naar de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens. In hoeverre speelt die bij benoemingen en afzettingen? Ook daarover woedt in de rechtsleer discussie en is verheldering welkom.

Het rapport bevat ook een groot aantal concrete voorstellen. Zo is er bijvoorbeeld sprake van enveloppenfinanciering. Dit zou inhouden dat er een bepaalde som geld ter beschikking wordt gesteld, en de erediensten zelf kunnen beslissen hoe ze dat beheren en welke lonen ze uitbetalen. Klinkt verleidelijk, maar houdt op termijn ook risico's in. De inhoud van de enveloppe kan makkelijk worden gewijzigd, zelfs afgeschaft. Een vast kader met daaraan een bepaalde wedde veel moeilijker. Hoe zal men die enveloppen bepalen? Wie zal als katholiek worden beschouwd? Het rapport wijst terecht op de moeilijkheden om dat te bepalen, doet wel suggesties, maar stipt telkens ook de moeilijkheden aan.

Bekijken we tot slot de wedde van de bedienaren van de eredienst. Hier suggereert men anciënniteit in rekening te brengen en baremieke verhogingen te voorzien, zoals dit geldt voor de morele consulenten. Ook zou op termijn moeten gestreefd naar een gelijk weddeniveau (voor de bedienaars dus een verhoging), aangepast aan „opleidingsniveau, verantwoordelijkheden en levensduurte”. In ruil zouden cumulwedden moeten verdwijnen. De commissie vraagt de federale staat „te heroverwegen of het kader voor de parochieassistenten wel uitdovend moet zijn”. Ze pleit er zelfs voor om de wijding niet langer als enig criterium te gebruiken voor de toekenning „van de kwaliteit van bedienaar van de eredienst”.

Afwachten nu wat er van de vele voorstellen kan worden verwetenlijkt en op welke termijn.

Advertentie